

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do przypadków, gdy odmowa własności czasowej na podstawie przepisów dekretu wymienionego w ust. 1 nastąpiła przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 52. 1. Przepisy niniejszej ustawy dotyczące prezydów wojewódzkich rad narodowych stosuje się odpowiednio do prezydów rad narodowych miast wyłączonych z województw, a przepisy dotyczące prezydów powiatowych rad narodowych — do prezydów rad narodowych miast stanowiących powiaty i do prezydów dzielnicowych rad narodowych.

2. W sprawach, które niniejsza ustawa przekazuje prezynom rad narodowych, właściwe są odpowiednie wydziały rad narodowych.

Art. 53. 1. Tracą moc:

- 1) dekret z dnia 7 kwietnia 1948 r. o wywłaszczeniu majątków zajętych na cele użyteczności publicznej w okresie wojny 1939—1945 r. (Dz. U. z 1948 r. Nr 20, poz. 138 i z 1949 r. Nr 65, poz. 527);
- 2) dekret z dnia 26 kwietnia 1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji na-

rodowych planów gospodarczych (Dz. U. z 1952 r. Nr 4, poz. 31).

2. Ilekroć obowiązujące przepisy odwołują się do dekretu wymienionego w ust. 1 pkt 2, stosuje się zamiast przepisów tego dekretu odpowiednie przepisy niniejszej ustawy.

Art. 54. 1. Zasady i tryb przekazywania nieruchomości pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej, właściwość organów w tych sprawach oraz zasady rozliczania określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

2. Do czasu odmiennego unormowania pozostają w mocy dotychczasowe przepisy wydane w tym przedmiocie na podstawie art. 3 dekretu wymienionego w art. 53 ust. 1 pkt 2.

Art. 55. Zwierzchni nadzór nad organami terenowymi w zakresie wywłaszczenia i zajęcia nieruchomości należy do Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 56. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

71

U S T A W A

z dnia 12 marca 1958 r.

o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw, związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego.

Rozdział I.

Sprzedaż państwowych nieruchomości rolnych.

Art. 1. 1. Sprzedaż państwowych nieruchomości rolnych, nadawanych dotychczas w trybie dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13) oraz dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziemi Odzyskanych i byłego Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. z 1946 r. Nr 49, poz. 279 i z 1947 r. Nr 66, poz. 410) dokonywana będzie na zasadach niniejszej ustawy.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy działek budowlanych oraz położonych w miastach i osiedlach gospodarstw warzywniczych i ogrodniczych przeznaczonych do sprzedaży stosownie do przepisów ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o sprzedaży przez Państwo domów mieszkalnych i działek budowlanych (Dz. U. Nr 31, poz. 132).

Art. 2. 1. Nabywcami nieruchomości rolnych mogą być:

- 1) osoby fizyczne posiadające kwalifikacje praktyczne lub teoretyczne do prowadzenia gospodarstwa na tych nieruchomościach; kwalifikacje tych osób podlegają sprawdzeniu w trybie określonym w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 1957 r. o obrocie nieruchomościami rolnymi (Dz. U. Nr 39, poz. 172);
- 2) społeczne i spółdzielcze organizacje rolnicze.
 2. Posiadanie kwalifikacji określonych w ust. 1 pkt 1 nie jest wymagane do nabycia działki o powierzchni do 5.000 m², jeżeli nabywca nie posiada w tej samej miejscowości innego gruntu.

Art. 3. 1. Pierwszeństwo do nabycia nieruchomości mają:

- 1) robotnicy rolni, zatrudnieni w nieruchomościach przeznaczonych do sprzedaży;
- 2) dotychczasowi użytkownicy nieruchomości spośród bezrolnych lub małorolnych;

- 3) społeczne i spółdzielcze organizacje rolnicze;
- 4) repatrianci powracający do kraju na podstawie umowy zawartej w dniu 25 marca 1957 r. pomiędzy Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w sprawie terminu i trybu dalszej repatriacji z ZSRR osób narodowości polskiej;
- 5) osoby, które w zamian za nieruchomości rolne wywłaszczone na cele realizacji narodowych planów gospodarczych nie otrzymały nieruchomości zamiennych;
- 6) bezrolni oraz małorolni na uzupełnienie posiadanych przez nich gospodarstw rolnych.

2. Pierwszeństwo służy w kolejności podanej w ust. 1.

Art. 4. Obszar gruntu nabywanego przez osobę fizyczną łącznie z obszarem gruntów, które stanowią już wyłączną własność nabywcy lub jego udział we współwłasności, nie może przekraczać 15 ha, a jeżeli nieruchomość rolna ma ze względu na rodzaj użytków rolnych charakter gospodarstwa hodowlanego — 20 ha.

Art. 5. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Finansów określi zasady i tryb ustalania ceny sprzedażnej nieruchomości rolnych oraz warunki jej spłaty.

Art. 6. 1. Sprzedaż nieruchomości prowadzi Bank Rolny.

2. Sprzedaż następuje w formie aktu notarialnego.

3. Kandydatów na nabywców ustala organ administracji rolnej przydzielnicy powiatowej rady narodowej na wniosek Banku Rolnego, przedstawiony po zasięgnięciu opinii czynnika społecznego.

Art. 7. 1. Nie spleciona część ceny sprzedaży podlega zabezpieczeniu przez wpis hipoteki, w wysokości odpowiadającej tej części, w księdze wieczystej sprzedawanej nieruchomości.

2. Jeżeli nieruchomość nie ma uregulowanej księgi wieczystej lub jeżeli księga wieczysta dla tej nieruchomości zaginęła albo uległa zniszczeniu, właściwy sąd zakłada księgę

wieczystą nieruchomości na wniosek Banku Rolnego. Zabezpieczenie nie spłaconej części ceny następuje w sposób wskazany w ust. 1.

3. Biuro notarialne, które sporządziło akt sprzedaży, obowiązane jest łącznie z wnioskiem o ujawnienie zmiany własności nieruchomości zgłosić wniosek o zabezpieczenie nie spłaconej części ceny.

Art. 8. Szczegółowe przepisy w sprawie oprocentowania nie spłaconej reszty ceny oraz trybu postępowania przy sprzedaży nieruchomości wyda Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Rozdział II.

Przejęcie niektórych nieruchomości rolnych i leśnych na własność Państwa.

Art. 9. 1. Nieruchomości rolne i leśne, objęte we władanie Państwa do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, przejmują się na własność Państwa bez względu na ich obszar, jeżeli znajdują się one nadal we władaniu Państwa lub zostały przekazane przez Państwo w użytkowanie innym osobom fizycznym lub prawnym. Nieruchomości te przejmują się bez odszkodowania, a długi i ciężary zabezpieczone na tych nieruchomościach umarza się, z wyjątkiem służebności gruntowych, których utrzymanie w mocy uznane zostanie za niezbędne.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy gruntów wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 13 lipca 1957 r. o uchyleniu dekretu z dnia 9 lutego 1953 r. o całkowitym zagospodarowaniu użytków rolnych (Dz. U. Nr 39, poz. 173) oraz gruntów objętych we władanie Państwa na podstawie przepisów dekretu z dnia 26 kwietnia 1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (Dz. U. z 1952 r. Nr 4, poz. 31).

3. O przejęciu nieruchomości rolnych na własność Państwa orzeka organ administracji rolnej prezydium powiatowej rady narodowej, a o przejęciu nieruchomości leśnych — rejon lasów państwowych. O uznaniu służebności za niezbędne orzeka organ właściwy do wydania orzeczenia o przejęciu nieruchomości na własność Państwa.

4. Postępowanie sądowe o przywrócenie posiadania lub wydanie nieruchomości określonych w ust. 1 podlega umorzeniu, a nie wykonane tytuły egzekucyjne zasądzające te roszczenia są pozbawione skutków prawnych.

Art. 10. 1. Byli właściciele nieruchomości określonych w art. 9, którzy osiągnęli granice wieku mężczyźni 65 lat, a kobiety 60 lat, bądź też stali się inwalidami, jeżeli objęte we władanie Państwa nieruchomości stanowiły podstawę ich utrzymania — mają prawo do renty starczej lub inwalidzkiej, a członkowie ich rodzin do renty rodzinnej wraz z dodatkami i świadczeniami w naturze określonymi w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Podstawę wymiaru renty określi Rada Ministrów na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

3. Szczegółowe przepisy co do zasad przyznawania, ustalania wymiaru i wypłaty rent oraz trybu postępowania określili w drodze rozporządzenia Minister Pracy i Opieki Społecznej.

4. Przepisy ust. 1 — 3 nie mają zastosowania, jeżeli właściciele nieruchomości określonych w art. 9 nabyli te nieruchomości na podstawie przepisów o wykonaniu reformy rolnej lub osadnictwa rolnego i nie uiszcili całej ceny nabycia.

Art. 11. Nieruchomości rolne i leśne, należące do osób, które dopuścili się odstępstwa od narodowości w czasie wojny 1939 — 1945 r., objęte przez te osoby w posiadanie od

dnia 23 lipca 1950 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zwalnia się spod zajęcia, dozoru i zarządu.

Rozdział III.

Przepisy końcowe i przejściowe.

Art. 12. 1. Uznaje się za wygasłe uprawnienia byłych właścicieli (współwłaścicieli) nieruchomości ziemskich, przejętych na własność Państwa na podstawie art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13), do otrzymania gospodarstw rolnych w myśl art. 17 tego dekretu.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy przypadków, gdy byli właściciele (współwłaściciele) przejętych na własność Państwa nieruchomości ziemskich wprowadzeni już zostali w posiadanie gospodarstw rolnych.

Art. 13. Umarza się długi i ciężary zabezpieczone na nieruchomościach przejętych na własność Państwa na podstawie dekretu z dnia 28 listopada 1945 r. o przejęciu niektórych nieruchomości ziemskich na cele reformy rolnej i osadnictwa (Dz. U. Nr 57, poz. 321) oraz dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego (Dz. U. Nr 46, poz. 339), z wyjątkiem służebności gruntowych.

Art. 14. Uznaje się za wygasłe uprawnienia repatriantów do otrzymania państwowych nieruchomości rolnych, przysługujących im stosownie do umów międzynarodowych w zamian za mienie pozostawione poza granicami Państwa, jeżeli do dnia wejścia w życie ustawy nie zostali wprowadzeni w posiadanie takich nieruchomości.

Art. 15. 1. Prawo do otrzymania państwowych nieruchomości rolnych na własność w drodze nadania na podstawie przepisów dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13) oraz dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziemi Odzyskanych i byłego Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. z 1946 r. Nr 49, poz. 279 i z 1947 r. Nr 66, poz. 410) przysługują osobom, które użytkują te nieruchomości w dniu wejścia w życie ustawy.

2. Do kategorii osób określonych w ust. 1 należą:

- 1) posiadacze nieruchomości, w stosunku do których wydane zostały orzeczenia komisji ziemskich o nadaniu im nieruchomości, chociażby orzeczenia te nie były jeszcze prawomocne;
- 2) osadnicy i repatrianci wprowadzeni we władanie nieruchomości przez organy administracji rolnej, z wyjątkiem dzierżawców oraz osób użytkujących grunty na podstawie umów o zagospodarowaniu.

Art. 16. 1. Traci moc dekret z dnia 28 listopada 1945 r. o przejęciu niektórych nieruchomości ziemskich na cele reformy rolnej i osadnictwa (Dz. U. Nr 57, poz. 321), art. 5, 6 i 7 dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego (Dz. U. Nr 46, poz. 339) oraz art. 43 dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziemi Odzyskanych i byłego Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. z 1946 r. Nr 49, poz. 279 i z 1947 r. Nr 66, poz. 410).

2. Jeżeli jednak byli właściciele nieruchomości ziemskich, przejętych na własność Państwa na podstawie przepisów dekretów wymienionych w ust. 1, wprowadzeni zostali w posiadanie nieruchomości państwowych w związku z ich uprawnieniem do otrzymania nieruchomości zamiennych — na-

daje się im te nieruchomości zamienne stosownie do wymienionych przepisów.

3. Byli właściciele (współwłaściciele) nieruchomości ziemskich przejętych na własność Państwa na mocy przepisów wymienionych w ust. 1 mają prawo do renty na zasadach określonych w art. 10. Nie dotyczy to jednak przypadków, gdy właściciele (współwłaściciele) otrzymali nieruchomość zamienną lub gdy w myśl ust. 2 przysługuje im uprawnienie do otrzymania takiej nieruchomości.

Art. 17. 1. Traci moc art. 7 dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw zwią-

zanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym (Dz. U. z 1955 r. Nr 18, poz. 107 i z 1957 r. Nr 39, poz. 174).

2. Osoby, które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy objęły w posiadanie nieruchomości państwowe w związku z ich uprawnieniem, wynikającym z art. 7 dekretu wymienionego w ust. 1, otrzymują je na własność w trybie i na zasadach tego dekretu.

Art. 18. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*

Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

72

U S T A W A

z dnia 12 marca 1958 r.

o umorzeniu niektórych długów i ciężarów.

Art. 1. 1. Umarza się wszelkie długi i ciężary:

- 1) które były zabezpieczone na nieruchomościach ziemskich, przejętych na własność Państwa na podstawie dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13 z późniejszymi zmianami), dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. Nr 49, poz. 279 z późniejszymi zmianami), dekretu z dnia 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostałego po osobach przesiedlonych do ZSRR (Dz. U. z 1947 r. Nr 59, poz. 318 i z 1949 r. Nr 53, poz. 404) oraz dekretu z dnia 24 kwietnia 1952 r. o zniesieniu fundacji (Dz. U. Nr 25, poz. 172),
 - 2) które były zabezpieczone na nieruchomościach przejętych na własność Państwa na podstawie dekretu z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 15, poz. 82),
 - 3) które są zabezpieczone na nieruchomościach przejętych przez Państwo od instytucji bankowych zgodnie z dekretem z dnia 25 października 1948 r. o reformie bankowej (Dz. U. z 1951 r. Nr 36, poz. 279).
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się:
- 1) do służebności gruntowych, które na podstawie dekretów wymienionych w tymże ustępie lub na podstawie art. 1 ust. 2 dekretu z dnia 8 sierpnia 1946 r. o wpisywaniu w księgach hipotecznych (gruntowych) prawa własności nieruchomości przejętych na cele reformy rolnej (Dz. U. Nr 39, poz. 233), lub art. 2 ust. 3 i art. 6 ust. 3 dekretu z dnia 28 października 1947 r. o mocy prawnej ksiąg wieczystych na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. Nr 66, poz. 410) utrzymane zostały w mocy decyzją właściwych organów władzy;
 - 2) do służebności gruntowych ciężających na nieruchomościach przejętych na własność Państwa na podstawie dekretu z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 15, poz. 82);
 - 3) do służebności gruntowych wymienionych w art. 5 ust. 1 dekretu z dnia 24 kwietnia 1952 r. o zniesieniu fundacji (Dz. U. Nr 25, poz. 172).

Art. 2. 1. Uznaje się za wygasłe wszelkie roszczenia:

- 1) z tytułu przejęcia przez Państwo inwentarza, zapasów, zasiewów, upraw i nakładów w nieruchomościach, które w dniu 1 września 1939 r. stanowiły własność Państwa bądź przeszły na własność Państwa na podstawie przepisów wymienionych w art. 1 oraz na podstawie ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego (Dz. U. Nr 9, poz. 87 i Nr 10, poz. 111);
 - 2) z tytułu szkód poniesionych z powodu pogorszenia stanu nieruchomości lub ubytków w jej przynależnościach w wyniku przejęcia we władanie Państwa nieruchomości na podstawie orzeczeń wydanych w oparciu o przepisy dekretów: z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13) i z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. Nr 49, poz. 279), a następnie uchylonych jako bezpodstawne;
 - 3) z tytułu szkód poniesionych z powodu pogorszenia stanu nieruchomości lub ubytków w jej przynależnościach w wyniku przekazania przez organy administracji państwowej prywatnych gospodarstw rolnych jednostkom państwowym lub spółdzielczym do zagospodarowania, a to bez względu na tytuł prawny tego przekazania;
 - 4) z tytułu użytkowania przez jednostki państwowe gospodarstw rolnych bez umowy;
 - 5) z tytułu szkód w lasach przejętych we władanie Państwa, a zwróconych następnie właścicielom.
2. Postępowanie sądowe w sprawach wymienionych w ust. 1 roszczeń podlega umorzeniu, a nie wykonane tytuły egzekucyjne zasądzające te roszczenia pozbawione są skutków prawnych.

Art. 3. Traci moc dekret z dnia 25 października 1948 r. o właściwości władz i postępowaniu w sprawie roszczeń byłych dzierżawców nieruchomości ziemskich z tytułu przejętego przez Państwo inwentarza (Dz. U. Nr 50, poz. 384).

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*

Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*